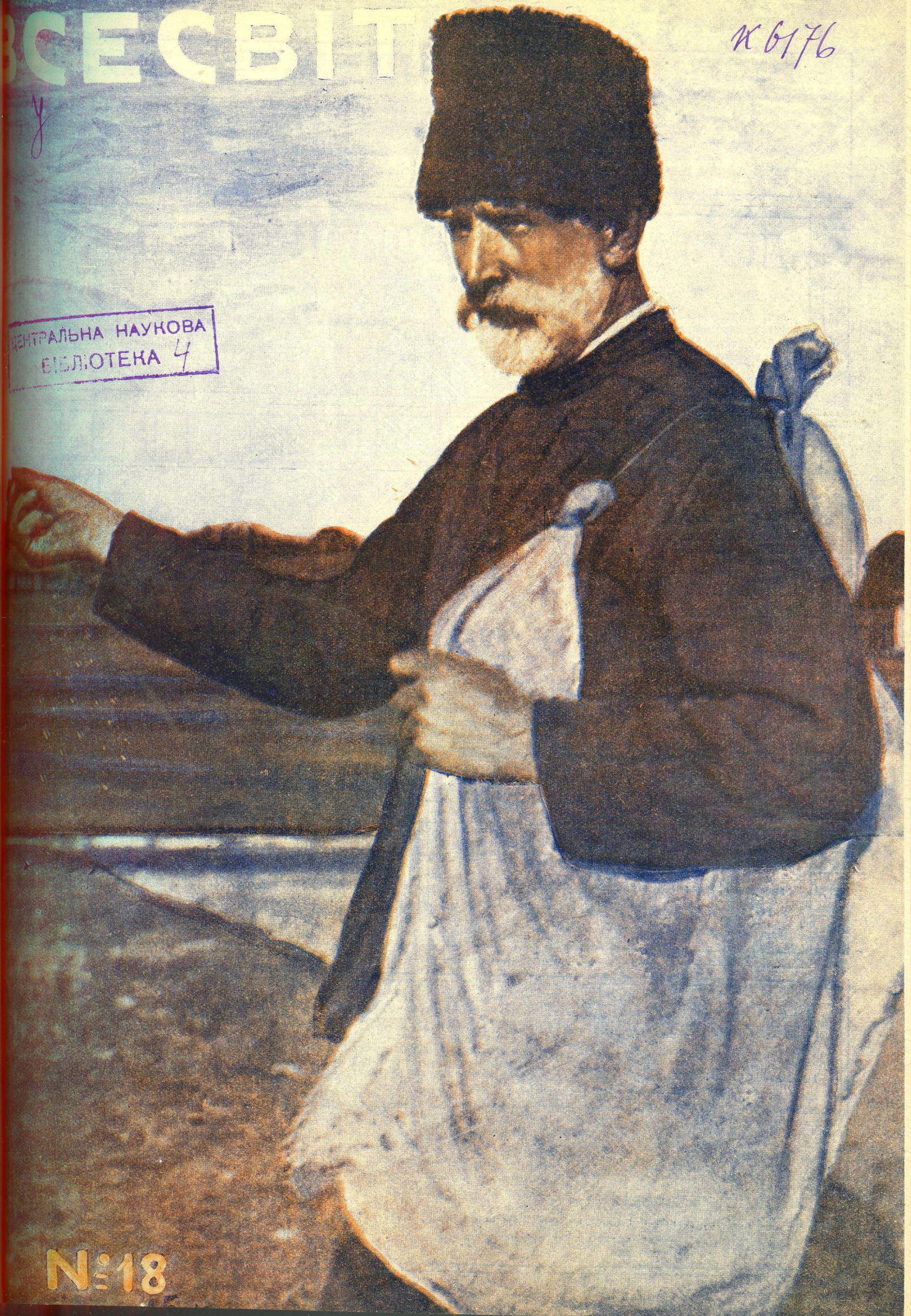

ВЕСЕЛІТ

к 6176

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА 4

№18

РУЧКИ САМОПИШУЩИЕ

всех систем, перья золотые неизнашиваемые исправляет и делает новые артель „АВТОПЕРО“ Технорук БОРМАС. Площадь Урицкого, № 7, б. Воскресенская.

ДОМАШНИЙ ЭЛЕКТРОТЕХНИК

САМОУЧИТЕЛЬ

Устройство домашнего освещения, звонков, сигнализации, телефонов. Изготовление гальванических элементов, аккумуляторов, трансформаторов, выпрямителей. Радиоприемные установки, детекторные, ламповые с антенной и без антенны. Электрооборудование клубов и изб-читален, установка проекционных фонарей и кино-аппаратов, электрооборудование КЛУБНЫХ СЦЕН и проч. с 138 рис. и пояснит. чертеж. Цена 2 р. 75 к. с пересылкой.

Книжный склад „КНИГОВЕД“, Москва 19, ул. Герцена, № 22, БИС.

ВНИМАНИЮ

ДОМАШНИХ ХОЗЯЕК, ЛЕЧЕБНЫХ и ПРАЧЕШНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ!!!

Выпускаемый гострестом Харгосхимкомбинат

СТИРАЛЬНЫЙ МЫЛЬНЫЙ ЩЕЛОК „ЭКОНОМИЯ“ (б. УКРАИНКА)

содержащий обильное количество жиров

ЦЕЛИКОМ ЗАМЕНЯЕТ МЫЛО и ЩЕЛОК, сохраняет белье и придает ему исключительную белизну при незначительной затрате труда и времени. Для удобства лечебных заведений, прачешных и яслей трестом выпущен указанный мыльный щелок в 4 кил. пачках по 30 коп. за килограмм.

Высокое качество настоящего мыльного щелока подтверждено многочисленными анализами институтов им. Карпова в Москве прикладной химии и товариспытательной станции Харьковского Технологического Института.

При точном соблюдении способа стирки, указанного на

:: :: коробках, получите исключительный эффект :: ::

ХАРГОСХИМКОМБИНАТ.

ПАМЯТНИКИ, ОГРАДЫ, ЛЕСТНИЦЫ,

ПОДОКОННИКИ, ТРОТУАРНЫЕ ПЛИТЫ,

ВАЛЬЦЫ-ЖЕРНОВА, ЖЕЛЕЗО-БЕТОННЫЕ КОЛЬЦА,

ЭЛЕКТРОРАСПРЕДЕЛИТЕЛЬНЫЕ ДОСКИ.

Обработка: мрамора, гранита, лабрадора, песчаника, железобетона, мозаики и искусств. камней.

Умберто Соммавилла, Харьк.

(близ Воскресевск. церкви) Екатерининск. ул., № 4, трамв. № 4.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА НА БАГАТО-ІЛЮСТРОВАННИЙ, ХУДОЖНЬО-ЛІТЕРАТУРНИЙ ЖУРНАЛ „ЧЕРВОНІЙ КЛИЧ“

Орган Всеукраїнського Центрального Комітету МОПР'у

ЖУРНАЛ ОСВІТЛЮЄ: [боротьбу світового пролетаріату, білий терор та діяльність МОПР'у за кордоном, в СРСР, життя та роботу МОПР'у на Україні.

ЖУРНАЛ МАЄ ТАКОЖ ВІДДІЛИ: зв'язок з місцями, інструктивний та літературно-художній відділи.

ПЕРЕДПЛАТА З ПРИСЛАВКОЮ:

На 1 рік—1 карб. 24 коп., на 6 міс.—60 коп., на 3 міс.—30 коп.

Ціна окремого примірника 10 коп.

Осередкам та організаціям дається 10% знижки.

ПЕРЕДПЛАТУ НА ЖУРНАЛ „ЧЕРВОНІЙ КЛИЧ“ ПРИЙМАЄТЬСЯ ВСІМА МОПРІВСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

У В А Г А: Усім підприємствам, що друкують свої об'яви на сторінках „Червоного Клича“, журнал висилається безплатно.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Харків, Пушкінська 49. Редакція журналу „Червоний Клич“.

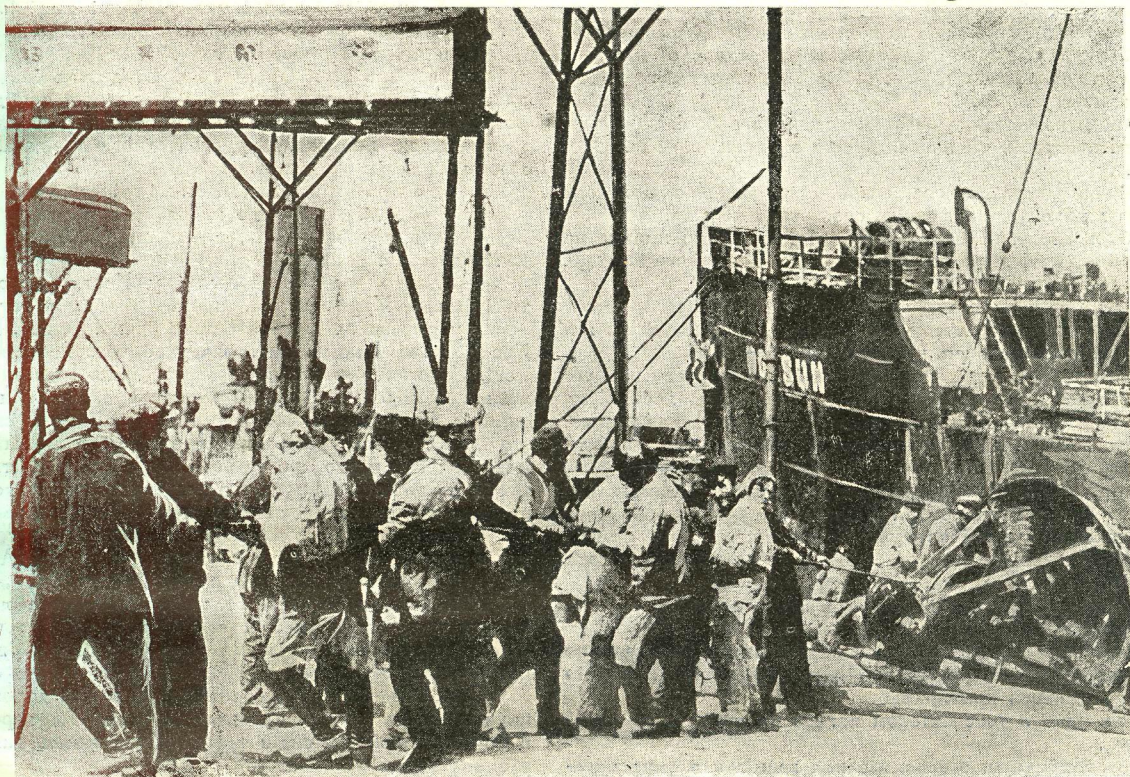
№ 18
29-го квітня
1928 року

ВСЕСВІТ

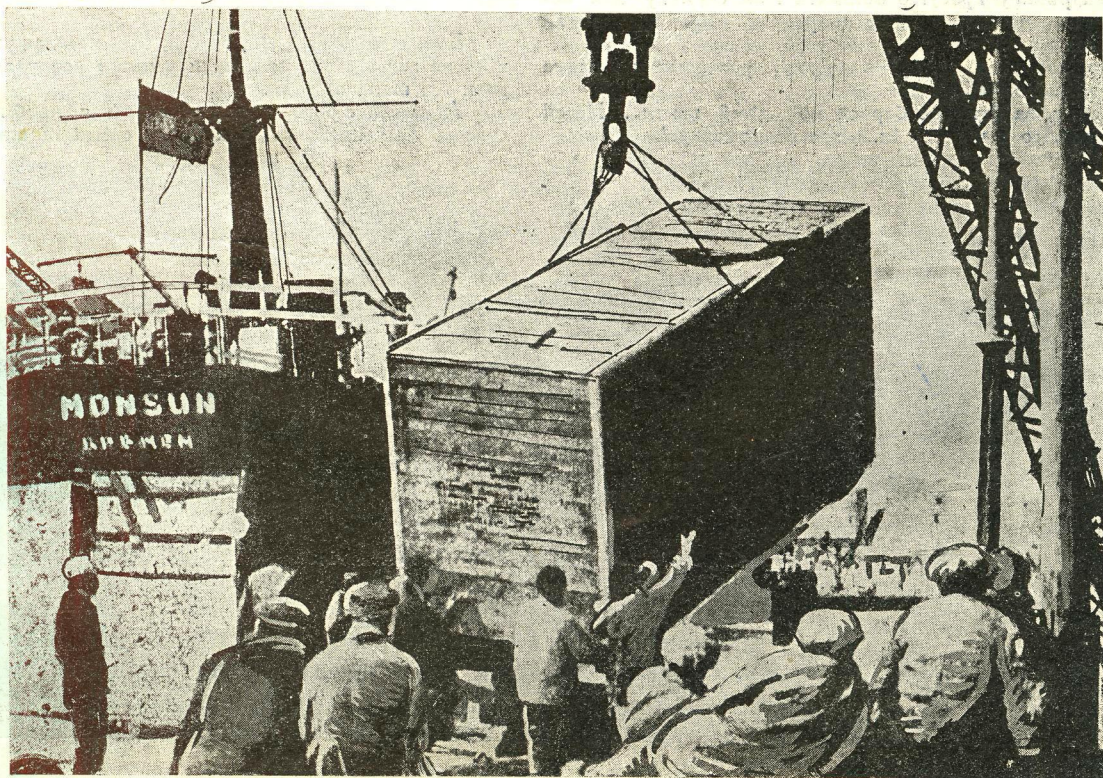
ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

Фото „Ратау“

Одеса-порт. Нещодавно прийшов зза кордону пароплав „Монсун“ з техн. приладдям для Дніпрельстану

Пароплав „Монсун“. На фото вивозка машин для Дніпрельстану

НА ЗЕМЛЮ

Оповідання Ол. Копиленка

(Закінчення. Початок див. № 17)

З цим прапором підуть завтра на село миритися, чи єднатися з селянами...

Коста мотався жваво, всюди встигав, усім давав пораду, розказував, як робити. Його захоплював рух загальної праці.

Треба було раніше закінчити роботу, бо сьогодні ж субота. Всі поспішали метушливо.

Давно помітив Коста, що Віоза немає на роботі. Поглянув у цей бік, кілька разів вилаявся. Де-хто з циган нарікав. Особливо Цан.

Тоді пішов Коста до воза старого Муро. Пройшов повз Маруню, що ліниво гріла на сонці своє старезне тіло.

Став біля Віози, перевів очі на неї і витяг годинника на довгому ланцюжкові з цілою в'язкою дешевих брязкотелець. Подивився яка година і цокнув кришкою.

Віоза ніби одвернулася, але зиркнула і побачила Косту такого задумливого, як колись у ті веселі літні ночі, коли він тільки для неї грав на скрипку.

Грати Коста вмів так, що серце вилітає з грудей від тої гри. І любити вмів його Віоза... Щось тепле полилося їй на лице. Хотіла б розповісти йому про ті ночі—але згадала і уявила, як він тепер грає для своєї Маруськи, що тільки вухами водить як теля. І музики тієї не розуміє...

Тому лице Віози стало враз сухим, напруженим, намагалася весело, безтурботно бити ногами в повітрі.

Коста почекав трохи і похмуро промовив:

— Чому не йдеш на роботу?.. Он люде на тебе показують пальцями... Лінива стала, як...

Віоза хутко повернула голову:

— Як хто?..

Але Коста не відповів. Тільки швидко пальці забігали по брязкотельцях біля годинника, що легенько задзвонили. Він зціпив зуби і дивився призириливо:

— Хочеш, щоб я тебе батоном погнав на роботу, як шкапину ледачу...

Швидко стрибнувши з воза, дівчина засміяся в лице циганові, бризнувши дрібними краплями слини. У неї тремтіли брови, вигиналися гострою, темною смугою.

— Ха-ха-ха!.. Тобі ж руки покорчить, посудомить... Нічим буде свою задріпану красуню обнімать і на скрипку для неї грати. Поклич нехай вона прийде попрацює!.. Що, гребує для циган працювати?..

А Муро залунав пальці в бороді, розкошлатив пасма волосся і з натиском проказав:

— Ти, сину, за батіг не берися моїх дітей вчити... Нехай своїх наплодиш, то хоч поїси їх, ніхто не пожалкує!..

Коста крутнвся на місці і прошипів:

— Я знаю, ти бунтуєш циган!.. Ти сіпаєш їх!.. Гляди, кому тебе перед смертю не спінуло...

Повернувся і пішов до людей...

Віоза різко засміялася вслід. Стало так боляче їй жаль, врятувала від смерті. Думала, що сьогодні прийде і просить забути все. Буде як колись, обнімать, припадати до ніг. Але не гнівалася. Значить, Маруська гливка дорожча... І Віоза захоплювала вслід в'дливим, глузливим сміхом.

Батько зрозумів думки Віозині і сміявся тихо, втопивши сміх у довгій бороді. Тепер уже не рятуватиме свого любого...

Поглянувши в той бік, куди пішов Коста, Муро промовив до своєї доньки:

— Багато волосся на голові у Кости, дуже багато... А твій батько, Муро старий, проїхав більше верст, ніж того лосся у цигана... Людей я багато бачив, доню... І гарячіших Косту бачив. І не таким гарячку збивав. А коня гнідого ж мені, Соломчиного коня... Добрий кінь. І цигана Косту мені жаль. Коли б його батько живий був, та побив би на спиною дві пужална. Порозумнішав би... Ти ж сказала нам, що їдемо? Увесь табір вночі сьогодні їде. Нехай зберуть. Так їхатимемо, що земля під колісьми горітиме... А тебе треба на гнідого глянуть, попрощатись... Жаль коня, а з собою не візьму з цього проклятого степу... Пам'ятатимуть нас!..

Старий циган рвучко підвівся. Пішов, ростриновив коня надів розцяцьковану уздечку на свого сірого. Легко, по парубоцькому стрибнув йому на спину.

Кінь здивовано повів головою. Сиво-фіолетовим, розумним вохким оком поглянув на свого дивовижного вершника. І коли Муро торкнув боки чобітьми—мов промінь зірвався з місця, він у крилатою гривовою.

Сірий гнав степом, розпластавшись на дорозі. Здавалося, що він навіть не доторкався до землі, а перебирав ногами в повітрі. Вершник сидів трохи відкинувшись назад, наче в у спину коня.

Увесь табір проважав довго очима Муро.

Коста розгнівано сплюнув на бік і ще більше наліг на роботу. Він бо на завтра чекав гостей.

V.

Біля самого села, на греблі, Муро поїхав тихше. Стомлені кінь не міг віддихатися. Боки у нього роздувалися, підстрибали від швидкої ходи.

А хазяїн сірого—трохи заспокоївся, пробігши так швидко степом. Лагідно погладив коня по спідній ший.

Трактор на весняній роботі

Фото „Рамі“

Розгон Першотравневої демонстрації у Варшаві 1900 р.

Вже в самому селі Муро встав і вів коня за повід. Вітався дідьками. Всі чемно відповідали, віддаючи пошану сивизні сірого цигана. Тай боялися його трохи.

Підійшов до двору Соломки. Прив'язав на вулиці сірого. Через тин побачив хазяїна, що ладнав гарбу.

Жив Соломка не дуже багато, але й недостачі великої не було. Любив своє господарство. Любив свого гнідого, бо виконав сам з лошати. За цього коня вже дві нагороди мав і ніяка ставка сільсько-господарська в окрузі не відбувалася, щоб не було Соломчиного гнідого.

І боявся ж Соломка за свого коня. Стеріг його — собак яких завів, що їх і з ланцюга спускати не можна. Чорти, а не собаки.

Жаль було з конем розлучатись. Хоч іноколи й кортіло взяти собі гроші.

А вже як запряже гнідого в дрожки, та проїде по вулиці, на усе село дивитися виходить. Отак уперше побачив гнідого Муро. Тоді й запав у серце отой кінь. І допікає тепер — кортіло мати собі гнідого. Лише збоку зиркнув на гнідого, тоді, перше, старий циган — і вже розумів, що то за кінь.

Кілька разів приходив — гроші давав і пару своїх коней. Соломка тільки жартами викручувався і слухати не хотів.

Потім, як став Коста садовити справді табір на землі і заруку собі завів — зненавидів Муро все, що було в цьому

Привітався з хазяїном старий, а очима все на коня. На вулиці біля стайні прив'язав гнідого хазяїн і сіна кинув.

Роспитав Муро про господарство, про новини і так між ними, підійшов до стайні. Горбоносий, стрункий кінь, на тонких ногах з густою кучерявою гривою — справжнім бандитом пропів і забігав дикими очима.

Муро погладив йому голову. Полоскотав і лагідно, мов дитиною заговорив:

— Бач, як туго обротьку затягнули... Цей вузол тобі ж зв'язує тут... Ех, хазяєва!..

Ловко забігали пальці.

Хутко перев'язав мотузяну обротьку, трохи припустивши борідник.

Пошупав коня на спині, роспушив гриву... Ніби й очей з коня не зводять і з хазяїном розмовляють... А сам — більше в стайню зазирає.

Підійшов і хазяїн. Йому чомусь моторошно стає, коли оцей циган приходить до нього коня купувати, або просто поглянути... Так і зараз... Щоб закінчити це все і спроводити гостя, він похмуро штовхнув гнідого:

— Повернись, ти, панич!.. Скажи цьому дідові, нехай хоч дивиться, хоч ні, все дно не підеш до нього... Правда?.. Хіба таких коней циганам продавати!..

Муро відповів теж, звертаючись до коня:

— Твій хазяїн сьогодні поспішає поперед мене... Бо я й не думав говорити про тебе... І купувати тебе не збираюся... Знайшов кращого. Ось цими днями приведу. Поряд поставлю і подивлюся який кращий... Там такий красунь, що гріх по дорозі їздити... Треба шляхи килимами встилати, коли він їде... Ото кінь.

Дядько всміхнувся. Зрадів, що циган тепер не буде в'язати. Але кольнула ця зневага і він поправив гнідому гриву на лобі, промовив до свого коня, що загірив ногою землю:

— Ото й добре... Не будуть тепер до нас злидні лізти... Знаємо ми циганських огирів... Глиною підфарбують боки, замість ноги милицю приладнають, от і циганська каліка!.. Прямо на виставку веді!..

Посперечалися, потім лагідно поговорили і Муро пішов.

Звідси від Соломки, зайшов у двір до батька Костиної молодшої. Там саме збиралися з неділі молотити. Росчищали тик, поралася вся родина. Подивився й на ту дівчину. Все батька її сватом називав і ховав посмішку під вусами, коли дядько криквився від його слів.

Оглянув увесь двір Муро. Стріхи оглянув. Взявши коня за повід пішов потім із села в степ. В яру за селом відпочив і приїхав у табір, коли почало вечоріти.

Вже давно роботу було скінчено. Густих, їдких димів від багатьох слався по землі.

Молодь збилася в коло з жартами.

Хоча цієї ночі чекали з тривогою. Широка ніч і довгий степ...

А слова старого Мурро глибоко запали в голову—казав, що не тільки кобила здохне.

На височезному дрючкові серед табору стремів червоний стяг, звисившись ліниво полотнищем. Із поля ні один вітрець не налітав.

Біля Кости зібралось кілька людей—про щось поволенські розмовляли. Коли Мурро проїздив повз них,—хтось гукнув на нього і спитав: «Звідки він?»

Старий глузливо поглянув і відповів:

— Був у нашого свата... Дивився молододу Кости... Дивився, бачив, да... Привіт передавала і прохала свого нареченого сьогодні прийти.

Коста нічого не відповів. Тільки ступнув крок до Мурро, а цей торкнув коня ногами і поїхав до свого воза...

Не збірався сьогодні ввечері Коста йти до своєї молододі. Але після слів Мурро його потягло на село. Не вірив старому циганові—своєму найлютішому ворогові. Щоб там чого не накоїв.

Під пахву взяв скрипку, останні розпорядження дав Цанові і прозависся в темряву. За ним побігло кілька собак, проводили, та швидко повернули назад.

Ніч ішла вожа, але тепла. В таку ніч шлях сгедеться м'яко. А що ж може більше цікавити цигана крім дороги? Циган повинен уміти їздити... Бо інакше з голоду табір пропадатиме, як оце зараз. Вже їсти нічого. А ще зима йде.

VI.

Мурро мріяв про шляхи, про м'який порох, збитий копитами й колісми. Про легку беззвучність підмазаних возів.

Взнав, що Коста пішов на село і не здивувався, але зрадив. Все йшло гаразд. Насунула ніч і велика хмара сховала місяць. Циган подивився на небо. Борода виприснула в повітря. Ця гостра голова піднята вгору нагадувала голову старого вовка з гарячими молодими очима. Здавалося, що справді Мурро зараз завис в хмарах, в порожнечу.

Спробував в, звідки вітер. Погода йому допомагала.

Витяг кривий ніж і спробував пальцем лезо.

Тихо ступнув убік і мов провадився за возом. Близько не було нікого. Цан стояв на варті з другого боку табору, біля землянок, там де молоді веселилися. Звідки було чути сміх. Кінь спокійно й тихо пішов за хазяїном

і ледве майнув сірою плямою навпростець через стерню. Коли зник кінь і Мурро десь уже виїздив на шлях, Віоза вилізла з халабуди на возку, довго дивилася вслід батькові. Туди де він зник.

Прокинулася лише тоді, коли залоскотали слози на щоках. Зітхнула, потягла в легені повітря, ніби їй нічим було дихати. Потім полізла в свою скриньку і почала одягати на себе всі свої дукачі-брязкотельці. Забрязчало сріблом. Віоза перебрала задумано свої оздоби. Одягалася на сумне весілля з коханим Костою. Хоч і здавалося їй, що серце в неї тепер—перетліле загасле пожарище.

Після півночі почувся швидкий біг коня. У вохкому повітрі, здалеку було чути важке тупотіння замореної коняки.

Мурро гнав свого сірого і хльоскав немилосердно нагаєм. Під ноги кидалися псами волохаті, темні куці—але одстрибували вбік. Залишалися позаду.

Під ним слався простір і летів у темряву. Ледве встигав помічати землю і місця, де проїздив. Кінь гнав сам—хазяїн лише припав до нього і не правив. Сірий знав дорогу навпростець—через межі і рівчакі.

Крутилися перед очима Мурро, разом з кущами, події останніх півгодини. Той самий високий тривожний кінь з сухими ногами і тонкою блискучою гнідою шкірою. Сьогодні вдень він хропів, роздуваючи оксамитові, чутливі ніздрі і тремтів від кожного дотику.

А тепер Мурро лише чув, як кінь по-людському тихо застонув і до ранку лежатиме холодним трупом.

Коста сидів за хатою під кущем. Його широка спина майже закривала дівчину, що він обняв. Її голова була схилена на його плече.

Потім Мурро чув, як Коста ойкнув тихо і зробився м'яким.

А дівчина не зрозуміла нічого,—думала, що парубок жартує з нею і засміялася.

Коли Мурро вже вовком біг до левади, до свого коня—палахкотів цілий куток даху тієї хати, де сидів з дівчиною Коста. Це все перекидалося перед очима старого цигана, доки він на всій ході не зупинив коня в таборі.

Собаки кинулися до нього і завокнули. Звідкілясь виринув з києм Цан.

І враз посхоплювалися цигани. Повибігали роздягнені, заспані. По Мурро тричі свиснув надзвичайним розбійницьким посвистом. Цей посвист знали цигани. Так свистів Мурро в сполох. Зараз луна десь понесла тривогу аж у сонну балку.

Весь табір оточив старого. Під возами, в наметах скинали діти. Мурро швидко, справді стрівожено, крикнув:

— Роомня-я!.. Біда-а! Запрягай враз!.. Коней запрягай, ромня, біда-а!.. Біда-а, браття... Зараз нас село бити прийде! Біда-а!.. Косту вбито, кінь гнідий у Соломки адох і в Маруськи хата горить... Дивись, ромня-я!.. Запрягай браття, біда-а!..

Всі повернулися в бік села. Там із-за горба було видно

яло одсвіту від великої заграви. Цигани, мов гуси перед відлітом у вирій, закричали не влад:

— Біда-а!

Браття!.. Біда-а!

Отарою зляканою

кинулися до возів,

до коней. Зашумі-

ли навруги... Во-

локлали по землі на-

мети. Кидали на

вози дітей, бара-

хло різне. Голоб-

ліпадали на землю

і дзвеніли на кіль-

цях... Десь близько

захекано, сонно

лаялися. Лише

Цан підбіг до Му-

ро і почав верес-

кливо кричати:

— Хто вбив?

Хто, я питаю... Де

Коста?... Мурро

круто повернувся

і швидко виліз на

Потім хльоско-

свиснув батіг, дві-

чі обпалив Цано-

ві тіло:

— Запрягай, щеня!..

Спіткнувшись, Цан побіг покірно до воза, зігравшись від болю.

Першим запряг своїх коней Мурро. Потім став на віз. За його возом шикувалися в ряд інші. Потроху гадає почав стихати. Віоза тільки стояла біля батька і голосно, сухими губами все повторювала:

— Татуню! Дідуро... Сьогодні мов весілля? Весілля сьогодні...

Брязкотіли весело на шиї в неї дукачі, коли схилилася до батька. Мурро повернувся до возу.

— Всі ромня-я?... Нічого не забули?..

— Всі...

— Хай бог за нас...

І різко, сильно, з горлянки вилетів дикусський вигук:

— Ай-о-о-о... І-і-и-и!..

Кладував батіг.

Мов хто могутньою рукою кинув з місця коней у простір, Брязнули вози, задзеленчали і м'яким килимом слався під колісми порох.

А тут вітер налетів зі сходу і вслід за возами погнав, посіяв попід погаслих багать...

День птаха в Полтаві

ВЕСНЯНІ ДНІ НА УКРАЇНІ

Фото „Ратану“

Роскидна сіялка в роботі

НА ДНІПРІ

Фото „Ратану“

Крига пройшла. Перша переправа через Дніпро, біля Києва

КВІТНЕВА РАДЯНСЬКА РЕСПУБЛІКА БАВАРІЇ

Стаття Войника-Летичевського

ДЕВ'ЯТЬ років тому, 13 квітня 1919 року, збройним повстанням пролетаріату та найбільшого селянства створено Баварську Радянську Республіку. Диктатура пролетаріату в Баварії фактично була в зародку ще 7-го квітня і скінчилася вона в кінці квітня—тому й названо її квітневою. Під проводом тоді ще молодого комуністичної партії радянська влада в Баварії існувала лишень протягом двох тижнів. Перед тим була—„ніби“ радянська республіка, що зародилася силою стихійного поривання баварських трудящих мас. Цей момент припав саме на час поразки повстання берлінського пролетаріату і вбивства керівників комуністичної партії Німеччини—Карла Лібкнехта і Розі Люксембург, на час, коли соціал-демократія Шейденманівсько-Носківської партії перетворювалася у вовків в овчій шкурі, що нещадно розправлялася геть з усім, що лише було революційного.

Чаша народнього гніву була до того переповнена обурення на тодішній уряд Гофмана, прозваного „баварським Керенським“, що цей гнів напевне знайшов би собі стихійний вихід, коли б не соціалісти з табору зрадників. Злякавшись „анархії в країні“, на чолі стихійного руху Баварського пролетаріату стає партія незалежних соціалістів. Стає не на те, щоб керувати революцією, а щоб витрусувати червоні мікроби, що з'являлися в організмі робітничої класи Баварії.

Створюється „уявний“ радянський уряд Толлера, Нікіша, Клінгельофера та їхніх колег, уряд коаліції з німецькою соціал-демократією.

До якої міри уряд Толлера був під нагнітом трудящих мас, можна бачити хоча б з того факту, що цей „уявний“ уряд мусив був 10-го квітня випустити декрета про утворення Червоної армії. Молода баварська компартія, що тоді швидко розгалужувалася і брала своє коріння з пролетарської гущавини, залишилася осторонь від „уявної“ радянської республіки з таких причин: по-

перше — їй було не під силу стати на чолі колеса історії в повному русі, бо тоді впливали на маси і керували ними через свою кількісну перевагу незалежні і соціал-демократи; по-друге, баварські комуністи на пропозицію коаліційного „радянського уряду“ відмовились від участі в ньому, не бажаючи скомпромітувати себе тим; по-третє—баварські комуністи, бачивши неминучу загибель і наочну зраду „уявної“ радянської республіки самими ж таки її провідниками, ухвалили стати на позицію очікування. Що правда, тим самим молода, тоді ще не значна комуністична партія Баварії, допустилася великої помилки. Замість використати тодішню можливість викрити „незалежних“ вождів з їхнім опортунізмом і грою з вогнем, вона чомусь на протязі цілого тижня залишалася осторонь. Оцінку такої тактики цілком правильно дав т. Ленін у своїй брошурі „Дитяча хвороба лівизни в комунізмі“.

Після семиденного існування настановленої, далеко не за „руським зразком“, як цього хотіли широкі трудящі маси Баварії, „уявної“ республіки, підготовлено було так званий путч—державний переворот. Опинившись при владі, підфарбо-

вані „державні мужі“ перелякалися, коли побачили інстинктивне поривання народу до „руських“ метод поведінки супроти своєї буржуазії. В ніч на 13-те квітня республіканська оборона—добре організована військова сила—скинула з себе маску, рідше висловившись за попередній уряд баварської „керенщини“ уряд Гофмана і К-о...

Комуністи бачили це заздалегідь. Хоч після реорганізації Баварської групи спартаківців у компартію лави їхні були такі рідкі, ухвалено було прикласти всіх зусиль і енергії, щоб зліквідувати путч і рівночасно виправити та внести потрібні корективи в потворну „республіку“, спекулятивно названу „радянською“. Тактика комуністів полягала в тім, щоб на випадок перемоги контр-революції робітничий клас був готовий до нової боротьби.

Одним з провідників і організаторів Баварської компартії був талановитий і твердий революціонер Ойген Левіне. Він пройшов сувору школу революційної боротьби, на її тернистому шляху зазнавши довгих років тюрми і заслання. Що правдивіше ніж перейти до компартії, т. Левіне належав до партії незалежних. Він стояв близько до групи спартаківців, куди остаточно й перейшов, пірвавши з незалежними після того, як кров було залито січневе повстання в Берліні. Спочатку працював він у Берліні, потім, з доручення Спартака, перейшов до Радянської країни, де виступав на масових зборах, викриваючи вождів красу соціалістичної республіки Еберта, Шайдмана і Гасера. Есенські робітники обрали його на делегата на перший з'їзд рад, що мав відбутися в Берліні в грудні 1918 року. Далі працював він у Горішньому Шлезькові (Німеччина), а також виконував цілу низку інших відповідальних партійних завдань, поки нарешті Центральний Комітет партії Німеччини відрядив його на роботу до Баварії. Він чесно виконав доручене йому партійне завдання.

* * *

Один з червоних відділів Баварії

ших лавах. Після перемоги скликано з'їзд фабрично-заводських комітетів, де ухвалено таку програму комуністів: озброїти пролетаріат, утворити Червону армію, організувати революційну оборону, щоб придушити можливі контр-революційні виступи. Що до організації верхньої влади, то ухвалено було передати її в руки Виконавчого Комітету, підлеглого Раді фабрично-заводських і солдатських депутатів. Левіне обрано було на голову. Перед переможним пролетаріатом вкупі з компартією виросо-

Спочатку зв'язка про путч стурбувала робітників. Здавалося, що Шайдманівці були панями становища. Вони виступили вкупі з путчистами і закликали своїх нових прихильників на об'єднання закриті наради. Публічно „братівся“ з ними вони чомусь боялися. А на вулицях Мюнхена під проводом ревкому комуністичної партії розпочалася організована барикадна боротьба. Мюнхенський пролетаріат мужньо боровся і рішуче переміг ворога. Контр-революційні групи почасти сами перейшли на сторону пролетаріату, почасти їх оточено і взято в полон. За час боїв довіря робітників до комуністів ще дуже зросло, бо комуністи керували боротьбою і мужньо боролися в пер-

трудне завдання. Цілий державний апарат треба було зруйнувати і замінити новим. Одночасно в перспективі була нерівна боротьба в недобитим ще, чисельно дужчим ворогом, що тримав в огненному кільці своїх сьогоднішніх переможців, готуючи їм несподіванки. Тов. Вернер у своїх спогадах про Баварську радянську республіку, що тямала по-пролетарському, де цього було треба, розмовляти зі своїм учорашнім ворогом, подає такі моменти:

— Переворот багатьох дуже стурбував. Особливо дрібну буржуазію охопила велика і нерозділком безпідставна тривога. Кожен звертався до Виконкому. Приходить жінка. Вона живе з ренти. Через три місяці вона має дістати черговий платіж від одного з Гамбурзьких банків. Чи дістане вона цю ренту, коли білі триматимуть далі пошту під блокадою.

Другий випадок складніший: приходить жінка. Вона хоче з нами працювати, брати участь у пропаганді... Вона має свій власний, патентований, етичний соціалізм і вона мусить за всяку ціну його нам роз'яснити, не бажаючи зрозуміти, що тепер не час для наукових дискусій. Вона приходить щодня, щоб посидіти коло нас... Мету видно.

З'являються господарі дрібних майстерень, незадоволені з постанови свого заводського комітету. Вони бажають довести, що їм не сила оплатити робітникам заробітну плату за час страйку. Контр-революція всіма спо-

собами намагалась вставляти ломачі в колеса молодій республіки. Ворожі агенти приходили туди, куди їх не можна було ніяк пускати. Бракувало рішучого органу, щоб борстися з такими елементами. Увесь тягар внутрішнього адміністративно-господарського управління країною припадав тільки на Виконком. Одного чудового дня—великий дипломатичний прийом. Присутній увесь дипломатичний корпус Мюнхена. (Верховна влада захоплювалась бідше внутрішніми справами, ніж іншими, істотні-

шими тоді). Домагаються „охоронних грамот“, а головне звільнення від заходів пролетарської диктатури.

На ґрунті внутрішнього управління країною виникають суперечки між окремими членами Виконкому. Був навіть конфлікт, між групою саадатських депутатів з одного боку і Виконкому та командуванням армії—з другого. В певній мірі з боку командування Баварської Червоної Армії готувалася змова, червоноармійців дуже деморалізувала консервативна політика вищого командування. Червоноармійців, що ждали широкого поля діяльності, себ-то повести рішучий наступ проти білої армії, командування від цього утримувало. Взяття Дахау—єдина активна операція, що її без витрати великої енергії Червоної армії подало досягти, перемігши ворога.

Особливу роль в Червоній армії грали чужоземці, в першу чергу—руські та італійські військові бранці. Вони винятково були перейняті інтернаціональною солідарністю і склали добірну частину Баварської Червоної армії. Історик Баварської Радянської Республіки, тов. Пауль Вернер, вважає, що білогвардійців було більше, ніж сто тисяч бойців, тоді як у Червоній армії вкупі з озброєним пролетаріатом не було навіть десятка тисяч.

Протягом останніх днів квітня на фронті точилися бої. День 30 квітня скінчився гянебним розгромом Баварської Червоної армії через

зраду незалежних, що були на відповідальних постах у Червоній армії. Протягом кількох днів мюнхенський пролетаріат мужньо боровся з білими бандами. Чоловіки, жінки й діти зі зброєю в руках устелили своїми тілами вулиці баварської столиці. Крайніх представників робітничої класи та баварського трудящого народу було кинуте в тюрми.

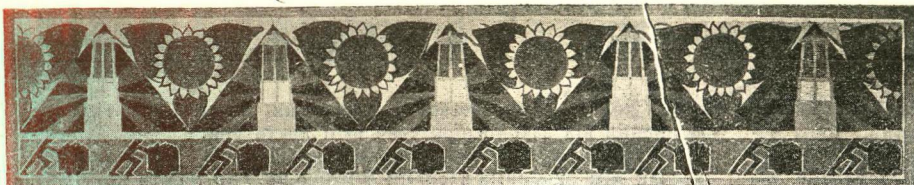
Войник-Летичевський

Група баварських революціонерів, що прибули з тюрми „демократичної“ Німеччини Гінденбурга після довгих років ув'язнення. Виконком МОДР'у закупив для їхнього лікування в СРСР місця на курортах південного берега Криму. На фото: група з 11 баварських революціонерів проїздом через Харків, де їх зустріли й привітали представники Харківської організації МОДР'у на чолі з відповідальним секретарем Всеукраїнського ЦК МОДР'у тов. Красноленським

В крові робітників та революційних селян було потоплено квітневу Радянську Республіку Баварії 1919 року. На фото: переможці й переможені після останнього барикадного бою в Мюнхені

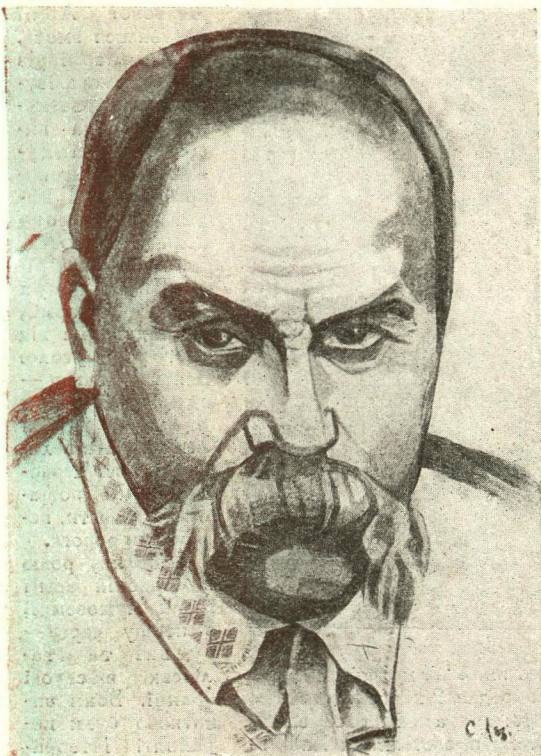

Богданов

Український орнамент

ХУДОЖНЯ ВИСТАВКА ГУРТКІВ ГІРНИКІВ УКРАЇНИ

Стаття С. Варича

Лозеб

Шевченко

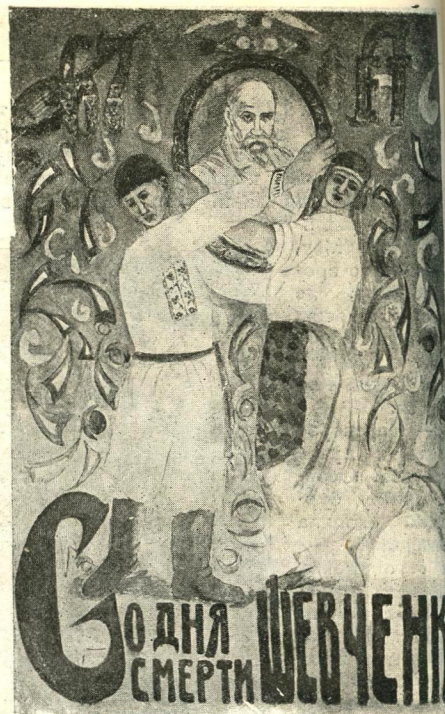
ДО ЦЬОГО часу ми звикли оглядати великі виставки лише різних об'єднань художників-спеціалістів або окремих майстрів, тому сама назва виставки відразу викликає деяке здивування і недовіря. Тим часом уже з першого погляду, оглядаючи експонати, кидаються в око одна за одною дуже цікаві й серйозні роботи. Мимохідь приходять на думку ті виставки, що недавно були в Харкові, і напрошується порівняння з ними. Звичайно, виставка гірників з батьох поглядів уступає їм. Та це й цілком зрозуміло, бо на ній дано твори виключно самоучків-робітників; але ж зараз не можна оминати мовчанкою і великих досягнень, що їх мало помічається досі на виставках спеціалістів.

Недавно тов. Бухарин у статті, посвяченій Максимові Горькому, сказав, що на сьогоднішній день у нас майже нема майстрів художників, що змігли б зобразити ту непомітну вперту колективну працю пролетаріату, що характеризує собою справжню епоху будівництва СРСР.

Саме цей момент, момент

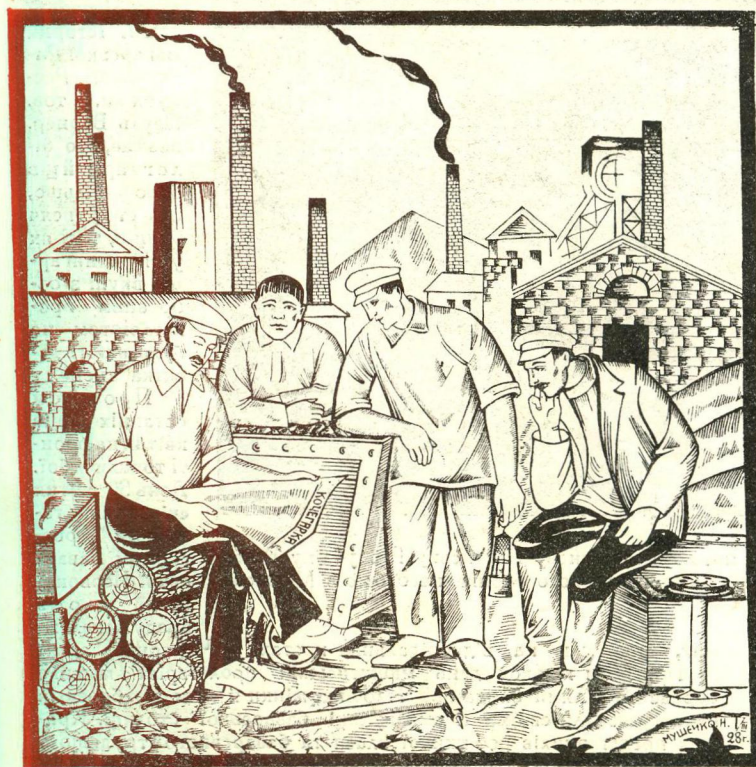
зображення праці, червоною ниткою проходить у всіх оригінальних творах гірників-самоучків. Коли ці твори іноді виконано невміло, то всюди вони глибоко правдиві і щирі, а іноді навіть дуже оригінальні своєю трактовкою.

Всі експонати—а їх є біля 500 штук,—на виставці розміщено за окремими руднями, що дає змогу порівнювати роботу одних рудень з іншими. Звертають на себе увагу роботи Горлівки, Єнакієва, Боково-Карлівки, Щербинівки і Голубівки. З горлівських робіт особливо сильні зариси пером і ліногравюри Кравцова. Він показує головним чином суворий пейзаж всесоюзної кочегарки—Донбасу. Такі роботи Кравцова, як „Терікон“, „Коппер“, „Коксові печі“, „Забой“, та інші з успіхом можна показати на виставці художників-спеціалістів. Його акварельні начерки і ескізи олією своїм приємним колоритом і композицією не уступають графічним творам. Невеличкий малюнок Мушенка „Відпочинок“, що зображає робітників за газетою „Кочегарка“, вражає сміливими лініями і бездоганною композицією. Гарні композиційні зариси Богословського і портрети вугіллям Лозева. Вміло склав український

Баранніков

До дня Шевченка

Мушенко

Відпочинок

Кобзарьов

Забойщик

Грушкін

Колективна робота (Фото-монтаж)—„10 років

Рудня Червона Армія охороняє здобутки Жовтня“

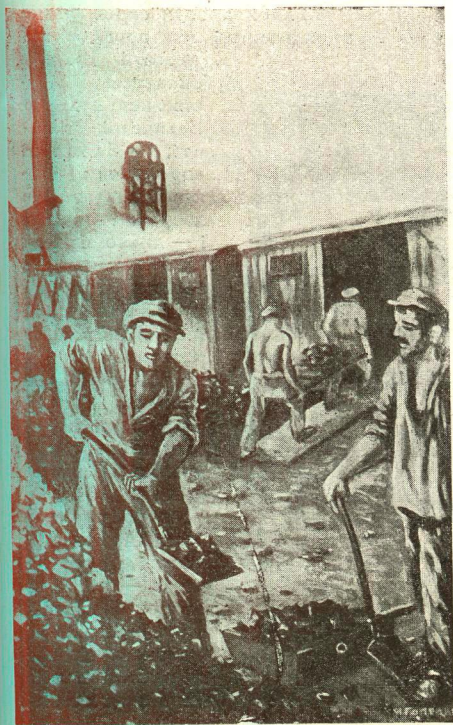
орнамент з низки виробничих моментів Богданов. Єнакієво, крім дрібних зарисів з натури олівцем і аквареллю (Орлов—„Читка в казарні“) виставляє цілу серію полотен, що з них звертають увагу роботи Павла Панченка. Пенченко зображає майже весь перехід добування, сортування і вантаження вугілля, зазнавляючи глядача з пейзажем Донбасу і різними моментами гірничого побуту. Між Щербинівськими роботами цікаві великі акварелі Грінчика—„Прийом членських внесків“ і Ліскового „Одержують лампи“. Характерна величезна картина кочегара Вискребенцева, що дуже старанно зобразив свою кочегарку. Трохи осторонь стоїть Степін, даючи в дуже складній і мало зрозумілій спектакльній композиції химерних ліній „Старе і Нове“. Боково-Карлівка відзначається творами Грушкіна—„Вигляд на рудню“ і Голенко „Погрузка“ вугілля.

Нарешті Голубівка спинає на собі увагу дуже оригінальними своєю трактовкою і колоритом великими акварелями Карпєва—„В шахті“, „Перед роботою“ і „В забої“, та „Україн-

Грудько

Наскок на підпільний гурток

Голенко

Погрузка вугілля

ськими композиціями Баранникова і Парамонов, присвяченими Тетарасові Шевченкові.

До найслабших рудень треба зарахувати Сорокінську, Співнянську і Жовтєву. Художники цих рудень виключно копіюють або дають поганенькі репродукції, що не раз цілком не відповідають потребам часу, або освітлюють робітничий побут.

Є такі рудні, як приміром Кадіївська, що дають цілу низку чудових копій, але не мають ні одної цілком самостійної роботи. Це звичайно, не можна зарахувати плюсом для згаданої рудні.

Крім згаданих творів на виставці чимало плакатів, що іноді відзначаються дуже старанною і майстерною обробкою (Горлівка, Боково-Карлівка, Щербинівка) і відповідають на всі потреби сучасного побуту гірників. Виставка—велике досягнення гірників, і замисел ВУК'а показати роботи широким масам—вдалий і корисний.

Лісковий

Одержують лампи

ВЕНЕЦІЯ ПІД КИЇВОМ

Нарис Вадима Охременка

КОЛО правого берега річна смуга якоюсь непривітною й моторошною здається з її хутким, бурхливим бігом. Чорні холодні хвилі б'ються між палями естокад, стискають хисткі причали, хльоськають об просмолені борти пристаней і, розлютовані своїм безсиллям, котяться до ланцюгового мосту, несучи на своїх гребенях білі шматки піни.

А ближче до лівого берега, де на мілізні тихо хитаються дози, де маленькі сорокати будиночки всміхаються своїми визерунками буйній весняній воді, — там, починаючи з середини річки, світлішають і губляться дніпрові хвилі, ласкаво лижуть зеленуватий оскамит весняних цілин.

Вас нестерпуче тягне туди, до лівого берега, сонячного й яскравого, — до затоплених вуличок Труханового острова. Навіть сірі гущину верб, охоплених водою, з далечини здаються такими пухнатими й милими, що хочеться дотягнутися й погладити їх рукою.

І ось ви не витримуєте. Маленька одnoreбна шлюпка ходором ходить коли причалу.

— А ну лізь, старий, на корму, — кажете ви своєму приятелю фото-репортеру, скидаючи пальто і схвилювано потираючи руки. — Гляди, не роздуши касет, вони там у мене в кишені, п'ять штук!

На мокрих колодах трі-вовно скигить кудлата вівчарка що ув'язалася за вами.

Весла — в кочетах... пора...

— Зеро!.. сюди, тубо, тубо... бісова перечниця!

Довгомордий собака плигає в шлюпку і зі скавчанням про-ходить до настилу.

Ви налягаєте на весла, беручи навскіс, до затопленого берега. Хвилі кидають човен, відносять вниз, обсіпають гейзерами бризок, і Зеро дико витріщається на обліплених народом пристань, що втікає від нього.

Повз вас, розрізаючи річну гладь, з шумом проносяться курносі мотори.

Ось набережна, обкутана димом, уже відсунулася далеко назад. Ви коло середини річки.

Погляньте туди, до верховин Дніпра. Примхливими заворотнями блискуче річище річки йде до самого краю синього бездонного неба-схилу. Далечинь прозора й ясна. Ви бачите, неосязну широчинь луків, розмірежених весняними озерами, бачите кучеряві переліски і розкидані скрізь

шматочками крейди — далекі села. Далі, за чорними клітками нив, яскраво жовтіють піски і над ними, до самого обрію тягнеться зубчаста, фіялкова смуга лісів. Ось, чорна хмарка, що

Фото Рубінштейна

До кооперативу за сірниками

застилала сонце, відповзла і разом — неосязна променяста, заткана золотом скатертина перетяла цю рівнину з краю до краю...

Шлюпка вже тихо пливе поміж дозами. Ваш приятель повільно ошипує пухнаті сірі „баранчики“ і з блаженою усмішкою новонародженого засовує їх собі в рот.

Ви йдете вздовж самого берега, натикаючись на коряги, лавіруючи між вербами і що-хвилини сідаючи на міліну. Потім відразу попадаєте в бурхливий глибокий протік, і суденце ваше направляється на його течію. Намагаючись не попасти на каміння, ви плескаєте веслами і повертаєте свою шию скільки можливо.

Шлюпка, як божевільна, летить до перекаату.

Удар, сплеск, каскад води і чийсь гучний сміх на березі.

Фото-репортер розгублено ковтає цілу жменю „баранчиків“. Зеро криком кричить і дряпає йому коліна. В голові у вас перемежаються думки про залишену кволу стару матір і бутафорський могильний вінок з білих лілей та перовидної цибулі.

Але течія за перекаатом відразу стає повільною, як зниження собівартости.

Переполюх вшухає, і ви діяльно беретесь за відливний коряк.

Не поспішаючи, розкурюючи „Пароль“, пробираєтесь ви чийсь сливником і попадаєте через баркан на широку вулицю. Тут панує велике пожвавлення. Десятки човнів із труханівцями сновигають туди й сюди.

Глибина води скрізь різна, в залежності від профіля місцевости. Ви пробираєтесь Харківською вулицею Величезні, гіллясті, обліплені вороняччям осокори дивляться в дзеркало розливу і — дивно бачити, як ваша шлюпка, перетинаючи цей відбиток, пливе між пташиними зграями.

Рік-у-рік заливає острів і труханівці давно звикли до цього неминучого явища. Їхня здібність пристосуватися безмежна і всякій людині, що попала сюди, — здається майже бравадою.

Ось маленька довгоноса дівчинка висовується з вікна другого поверху.

Ть-о-о-тю Марфушо, — кри-

На човнах можна проїхати в чужі ворота

чить вона дзвінко й протяжно—Марфу-у-шо, ї-ї-дьте до на-ас!.. Мама вари-ила варе-е-ники.

Ви оглядаєтесь по боках і далеко, в сліпому завулкові, на балкончикові помічаєте огрядну червононосу тьоту в газетних папілєтках.

— За-а-раз,— відповідає вона хрипким баритоном.— Не-хай готують на сті-ї-ї-л.

Повільно, не без грації переставляючи свої пудові трамбовки, тьотя Марфуша сходить по східцях, сідає в смолену їсти вареники.

Ось ви в'їжджаєте в чийсь ши-роко відчинені во-рота.

Побачивши напис — „Без дзвінка не вхо-дити“, ви почу-ваєте приступаю-тьє пустотливости. Фото-репортер простягає руку і сумлінно дзвонить в дзвіночка. Чиясь веселе обличчя з приплющеним до шибки носом ди-виться з горіш-нього вікна. З да-ху сарая, сконфу-жено підібгавши хвости, гавкають собаки. Зеро від-повідає їм солід-ним басом.

У дворі зовсім незвичайна ідилія.

На невеличкій веранді другого поверху... дві руді корови меланхо-лічно ремигають жуйку. Кури гребуться на широкому карнизі коло слухового вікна, а маленьке майже карликове дощане спорудження, куди, як говорили колись, „цар пішки ходить“, обачно оперезано верхковим ланцюгом і прикріплено до 12-пудового пароплавного якоря.

Ви налягаєте на весла і через заліті городи пробираєтесь на нову вулицю.

Ось, перед крамничкою, черга за борошном. Черга, як на-лежить, на човнах.

Ось над водою, на матузці, простягнутий через вулицю, сушиться білизна.

Човни сновигають всюди безперервно.

Справжня Венеція.

А навкруги вода, вода, вода...

Та й справді. Не кинешся ж уплав і не підеш пішки по дахах та барканах, коли тобі треба зараз на базар а через пів-години до перукарні, а потім на пошту.

А навколо—вода, вода і вода. І ось в цей час, час поводи, саме життя в труханівців, так би мовити, водяне. Ділові балач-ки—в човні, кохання в човні, черга за борошном в човні, і ве-сілля в човні.

— Ле-е-вко!—гремить звідкись згори чийсь прокурений бас.

— Кому я казав... Ідь зараз же, бісове опудало, по сірники...

І ось, ви ба-чите, як малесень-кий хлопчик бере саморобне весло, поспішно сідає... в балю і пливе до кооперативу по сірники.

Ваш приятель тільки й робить, що клацає своїм „кодаком“. Шлюп-ка проминувши майстерні Дніпро-флоти, пробира-ється навколо ос-трова. Вербі, вер-бі-вербі. Весняне небо. Сонячні блі-ки золотять річні брижі.

Ось якась ба-буся, лежучи на лутці, спокійно по-лоще рожеві зала-тані сорочки. По-руч, на сухому гли-нястому горбі, ко-нопатять і смо-лять човни; фар-бують стрункий кілевий катер.

Час додому,— тяжко зітхнувши,

— кажете ви своєму другові. — Час, — зітхнувши в свою чергу ще гірше, згоджується він. Зеро похмуро мовчить.

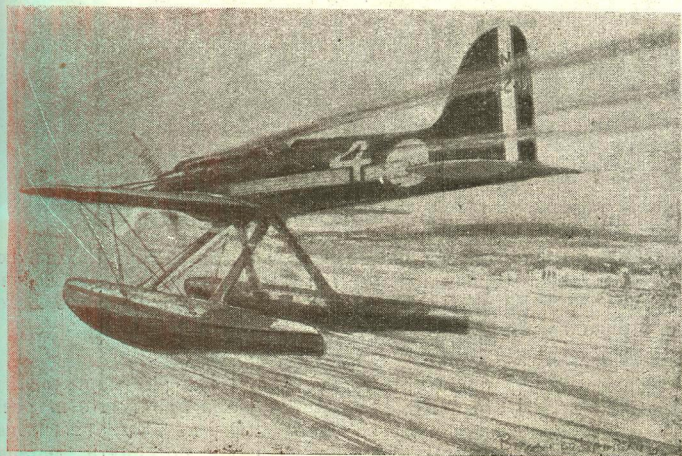
Течія знову стає хуткою і напористою. Треба плюнути на руки і добре упершись в стійку ногами, налягати на весла.

Ви в останнє кидаєте погляд на яскраву залиту весняним сонцем, труханівську Венецію.

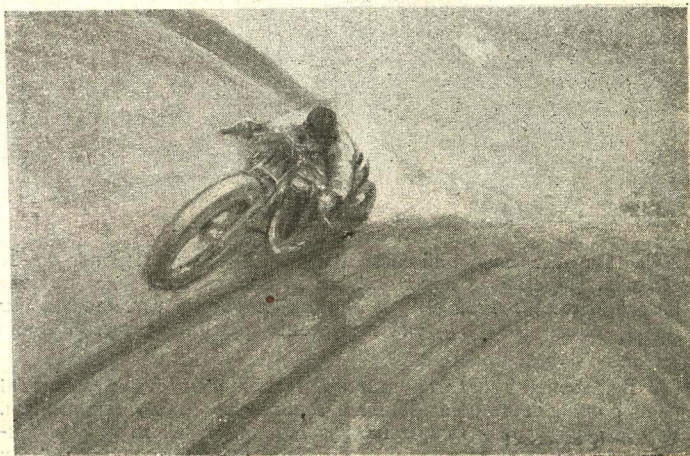
Уже повз вас, легко плескаючи лопатями, і здіймаючи хвилі, пробігають пароплави, що відпочили в затонах. Біленькі свіжо пофарбовані, з яскраво червоними обідками на чорних рурах, вони тепер схожі на іменинників.

Київ, оповитий сизим серпанком, пливе вам назустріч.

З Дніпра тягне солодким гаром, молодю лозю і ніжними ледве чутними пахощами риби.

Найхуткіший гідроаероплан у світі. Англійський пілот Вебстер побив рекорд швидкості на гідроплані, робивши пере-січно 451 кілометр за годину

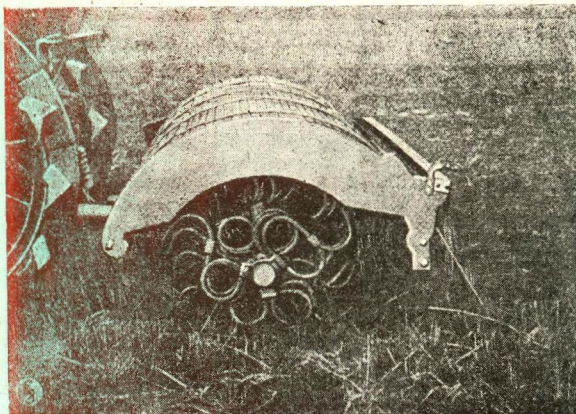
На мотоциклі 160 кілометрів за годину. А. Ден поставив світовий рекорд швидкості на моциклі, робивши 160 кілометрів за годину

ОРАТИ НА ПУХ!

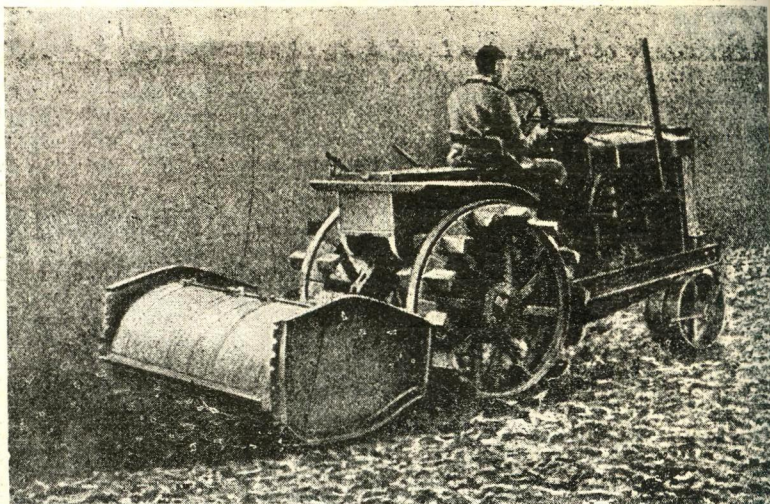
Хінці мають неймовірні врожаї різних культур завдяки тому, що вони просто руками розминають на пух найменші грудочки землі підчас оранки. Пухка земля затримує в собі воду і забезпечує від посухи.

Слідом за хінцями рушає тепер і Європа, тільки з машиною. Стародавній плуг має одійти в царину оповідань з некультурної минувшини. Його заступає ґрунтовий фрез.

Ця машина складається з горизонтальної осі, що на неї набито цілу низку віncів з пружинними гаками. Мотор трактора хутко крутить цей гаковий барабан і гаки ідеально дрібно переминають і перемішують землю, при потребі — разом зі штучним угноєнням.

Гаковий барабан ґрунтового фреза

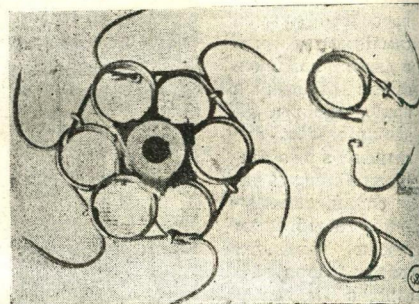
Ґрунтовий фрез підчас оранки

Після проходу ґрунтового фрезу землястає як перина.

Фрез на 35 кінських сил меле землю смугою 1 м. 60 см. завширки та на 35 см. глибини.

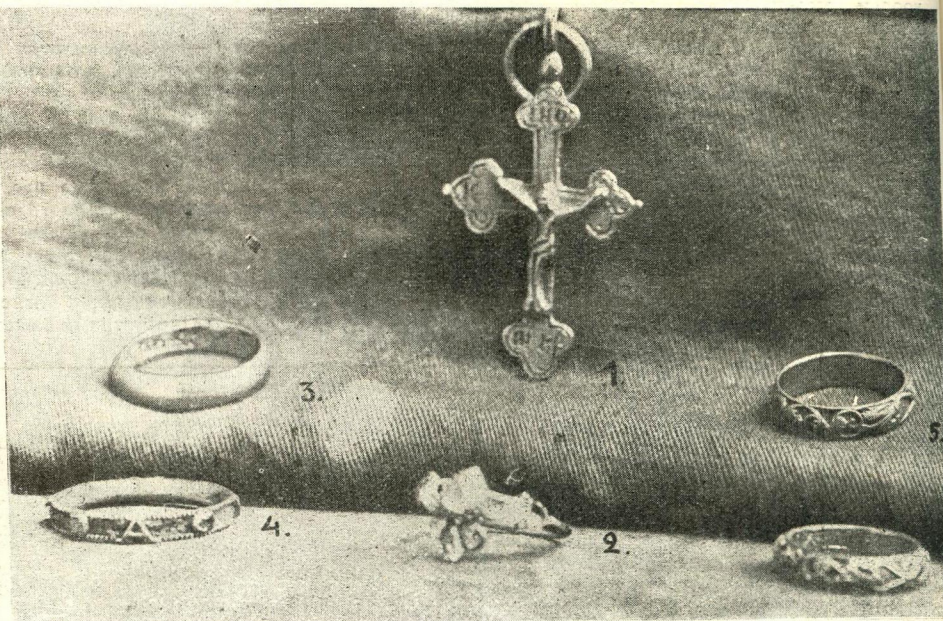
При тім споживає за годину 8 — 10 кіло палива і обробляє за цей час від 1/4 до 1/2 гектара.

Не пошкодило б і нашому Сільмаштрестові налагодити продукцію цього фреза.

Один з віncів ґрунтового фреза

ПРИГОДА В МИРГОРОДІ

Нач. Миргородської районної міліції І. Д. Сікач. Праворуч—1. Золотий натільний хрест, що належав дружині полк. Павла Апостола 2. Перстень з 5 діамантами 3. Золотий, гладкий перстень з написом в середині перстня: „Павел Апостол, полковник Миргородський, 1731 р.“ 4. Золотий перстень гетьмана Данила Апостола, 5. Золотий перстень з ажурним орнаментом 6. Золотий перстень дружини гетьмана Апостола з накладними літерами „У. А. Г. У.“.

В сховищах Миргородського музею є унікали: коштовні речі родини гетьмана Данила Апостола—срібло й діаманти. Вартість цих речей величезна. До 1922 р. музей мав право пишатися своїми експонатами, а потім... „їх бура свиня з'їла“, як казали миргородці. Унікали зникли. Білогвардійська преса широко використала цю пропажу, обвинувативши в крадіжці коштовних річей... більшовиків. За недбайливе відношення до зберігання експонатів зав. музею І. Я. Плєскача було в свій час

засуджено до 2 років примусових робіт. На цій миргородці й заспокоїлися і стали вже потроху забувати про коштовні речі. Твердіша пам'ять про них зберіглась, однак у нач. міліції т. Сікача. Він неугавно нишпорив, не трапляючи надії повернути державі вкрадене. І через 6 років тов. Сікачеві таки пощастило викрити злодія. Це—колишній технічний секретар кол. Миргородського повітового відділу Наросвіти—А. Г. Корицький. Коштовні речі знайдено і їх знову повернуто в сховище музею.

СІВБА НА ХЕРСОНЩИНІ

Нарис і фото Г. Рапепорта

Сівба йде повною ходою.

Півня весна настирливо жене в степ, не дає роздумати ні години, ні хвилини.

Увесь насіннєвий матеріал розподілено в кредит. Насіння прибуло своєчасно і його своєчасно розподілено по бідняцьких та бідняцько-середняцьких господарствах.

Насіння це—ячмінь і ярова пшениця.

Крім відпущених кредитів на насіннєвий матеріал, вилучено ще кошти для кредитування селян у зв'язку з засівкампанією (на с.-г. знаряддя, робочу худобу і т. інше).

Зароджуються й нові культури: засіяно біля 700 гектарів ріпичини та 200 гектарів кенафу.

Скрізь, куди не поглянеш на поле—сіють і сіють і так до самісінького обрію, де сіялки й борони зовсім зникають з очей.

Майже всю землю—чорні й зелені пари,—зрано ще з осени. Легко йде рядкова сіялка по розпушеній землі.

Довгі жолобки сіялки надійно вкладають зерно в ґрунт; борони позаду покривають його

„Старший“ комуні Оринка

Робота йде дружно. Чимало селян об'єднані в комуні по 80—40 чоловіка.

Чоловіки, жінки, підлітки—всі працюють однаково. — При засіві сила непотрібна: треба вміти працювати,—ось що! — дає пояснення „старший“ комуні — комсомолка Оринка.

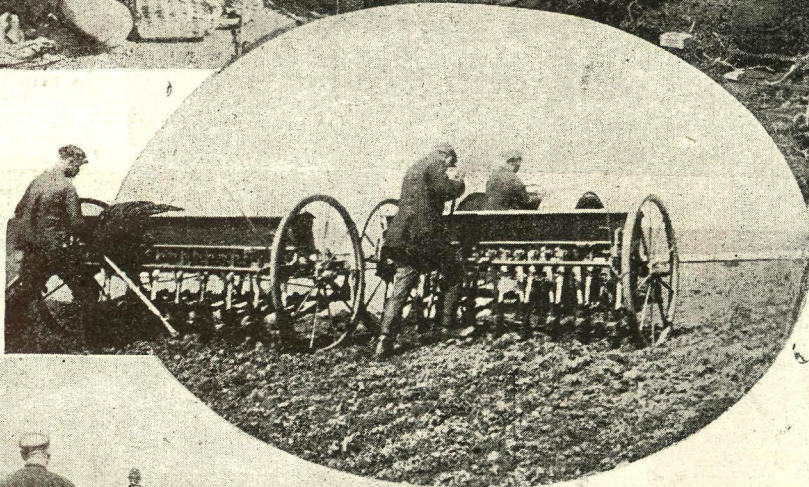
— Сіяти—не з косарки скидати!

Час відпочинку

землею, неначе стебно-ваню в один ряд ковдрою.

— Дош тепер та два травні—і врожай забезпечено!—кажуть селяне.

Робота роботою, а покурити треба

А правити сіялкою, особливо коли трактор тягне по дві рядкові сіялки відразу,—справді треба вміти. Головне при циркульному повороті потрапити на останній слід колеса і триматися його по всій довжині до межі сусіди, не роблячи пропусків. Працюють багато

„Добрий кінь“

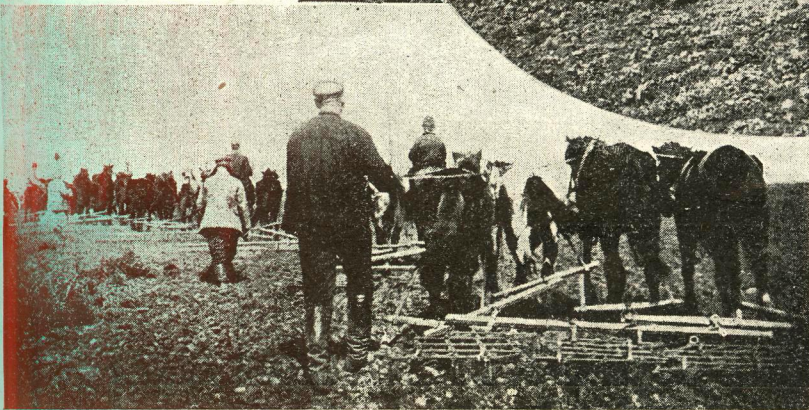
і вперто. На обід і відпочинок—одна година. Час визначає „старший“: подивиться на сонце, вилізе на бочку і кричить з усієї сили, махаючи хусткою:

„На о-б-и-і-д...“

І ледве встигнуть підживитися й покурити селяне, як той же голос кличе їх знову на роботу.

Година минула і ні хвилини більше:

— Сівба йде!

Йдуть борони

„ЗАКОЛОТ“

Державний
Харківський
Театр

Цього театрального сезону „Заколот“ поруч нових п'єс досить художнього значіння стоїть на видатнішому місці. Не звертаючи уваги на те, що в п'єсу перероблено суто - белетристичний твір, а також і на те, що самому авторові, Д. Фурманові, не пощастило довести розпочату працю до кінця, „Заколот“ вийшов яскраво сценічним явищем у сучасному театрі.

Художній успіх „Заколот“ головне полягає в тім, що в п'єсі могутній агіта-

Сцена в фортеці: Промова Фурманова — Кречет. Біля нього, праворуч Буровий—Ватуля. Шикабугдін—Манько. Валя Кравчинська—Скуратова. Ліворуч сидить Бриськин—Крамаренко. Стоїть Караваєв—Петлішенко.

борців за пролетарське діло працює в неможливо тяжких умовах. Вороже оточення перешкоджає будувати нове життя, зміцнити новий радянський лад.

Під впливом бандитів та глитаїв деморалізуються темні, несвідомі червоноармійці. Виникає заколот, і в ньому беруть провід „герої“ спекулятивно-вантажного штибу.

Повстанці червоноармійці захоплюють фортецю і оголошують жорстоку боротьбу з штабом.

В ревшабі. Буровий—Ватуля. На я—Маслюченко, Фурманов—Кречет

ційний матеріял дуже влучно переплетено з привабливими пригодами. „Заколот“—це характерний епізод з історії Червоної Армії. Дія розгортається на Туркестанському фронті в 1920 році.

Невеличка купка сміливих

Перша дія. З гармошкою Чеусов—Твердохліб, Посередині—Кукуш-баї—Овдієнко

Караваєв „запрошує“ ревштабістів до фортеці

Під проводом Караваєва деморалізовані Червоноармійці глузують з ревштабістів

Фактично ставши хазяїнами міста, ватажки збунтованого гарнізону нахабно викликають робітників ревштабу до фортеці ніби то для обговорення де-яких питань.

І хоч не дуже бажано йти до фортеці, все ж тікати з міста самовіддана купка хоробрих не хоче, бо має вперту революційну волю боротися до кінця, а також тверду надію на допомогу з центру.

Йдуть до фортеці. Тут відбуваються трагічні події. Мітинг. Ніякі доводи не впливають на розбещену юбру. Розлютовані ватажки під'юджують червоноармійців на жорстоку розправу. Весь штаб заарештовано, роззброєно, пограбовано, роздягнено і вкинуто в якийсь чулан. На світанку один з найбільш озвірілих ініціаторів повстання набирає собі банду найбільш декласованих червоноармійців і йде до в'язнів-ревштабістів з метою перебити їх.

Це—найбільш напружене місце з усієї п'єси. В'язні чують біду. Вони збирають усі свої сили. Їм залишається одне: пристойно

вмерти. Сцена ця захоплює своєю безпосередньою правдивістю. Автор з художньою чутливістю не дає патетичних діалогів і розмашисто негравдивих „героїчних“ слів. Його герої тримаються як звичайні люди, їх хвилює жахлива перспектива, всі вони молоді і нікому не хочеться вмирати.

Але знайшовся вихід з важкого становища. В фортеці в свій чоловік. Він весь час готується звільнити товаришів. Коли купка негідників почала виводити ревштабістів на розправу—прийшла допомога. В'язні тікають з фортеці, а потім і з міста. По дорозі вони зустрічають червону кінноту, що йде з центру з метою встановити порушений революційний лад. Утікачі повертаються. Ватажків контрреволюційного заклоту заарештовано. Червоноармійці приєднуються до революційної влади йдуть на Ферган,—туди де лютує басмацтво, де бандитизм перешкоджає творити нове соціалістичне життя.

В державному Харківському театрі режисери Смірнов і Скандер дали виставу чітку й сильну. Це мабуть взагалі перша вистава, що так зворушила глядача.

Чеусов—Твердохліб, Ная—Маслюченко

САЖКА Й ФОРМАЛІН

Фото Н. Волосянича

САЖКИ (головні) ви не побачите оком, Сажка не лазить. Та як прийде час, то вона розвивається і нищить рослину. Це небезпечний ворог.

Тому після довгих промов уповноважених у справі засівкампанії, після ділових роз'яснень агрономів, як тільки розпочався діловий бік засівкампанії—то в повітрі запахло формаліном.

Там, де в Райвиках не ловили гав. (Доманівський, прим., райвик на Першотравенщині стягнувся аж тоді, як 38 підвод, що їх він сам викликав за засівматеріалом, мусили повернутися порожняком, проїздивши 34 верстви весняними дорогами), так от там, де в райвиках не ловили гав, селян забезпечено засівматеріалом майже повнотою.

Коли роздавали зерно, селяне давали підписку про те, що вони на першу вимогу з'являться на протруйні пункти.

З самого ранку на протруйному пункті, організованому зоотехнічною профшколою, — піднесений настрій. Цементову терасу колишнього поміщицького будинку переустатковано для протруювання. У величезний казан наливають відрами воду і мензурками формалін.

Ще раз повторюють загальні інструкції..

Невідомо, хто кого тягне: воли—фургон з засівматеріалом та тіткою на горі, чи дядько волів з фургоном, засівматеріалом і тіткою, тільки всі разом заїжджають на подвір'я школи і спинюються.

— А де, що труять?

Це перший весняний день. Для Першотравенщини він спізнився шість тижнів на три, ще дихав холодом від весняної води в Бузі, аде сонце наздоганяє втрачений час. Навіть і олі жмуряться від задоволення, чекаючи, поки з фургона

Купи зерна поливають формаліном й перемішують лопатами

здімуть мішки з насінням. Купи ячменю (іншого засівматеріалу майже нема) переливаються золотом на сонці. Його поливають розчином формаліну терпкого пахна і перемішують лопатами. Дядько з властивим селянам недовір'ям стежить за процесом. Учень спеціальної класи школи працює лопатою і солідно втовкмачує йому, що таке сажка та як впливає на неї формалін.

— Як прийдете додому, розстел'ть рядно або що та пороскидайте насіння по рядну, щоб воно протряхло години з дві а потім треба зсипати знов у ті ж самі мішки. Розумієте?

Потім він ще раз повторює інструкцію і закінчує: — Зараз мочіть ваші мішки у формаліні.

Такий несподіваний оборот справи приходить не до смаку тітці:

— Ото ж, мішки труть? Та хай воно краще пропаде все насіння!

Її переконують того, що розчин формаліну мішка не роз'їсть, що мішок може бути затровний сажкою і що тоді вся робота піде на марне. Вона хвилини п'ять вагається, потім з серцем кидає свій мішок у казан з розчином:

— Не було мороки без вашої отрути!

Дядько зсипав в мокрий мішок протруєний ячмінь і трохи з іронією зауважує:

— Ну, цей рік уже повинно вродити.

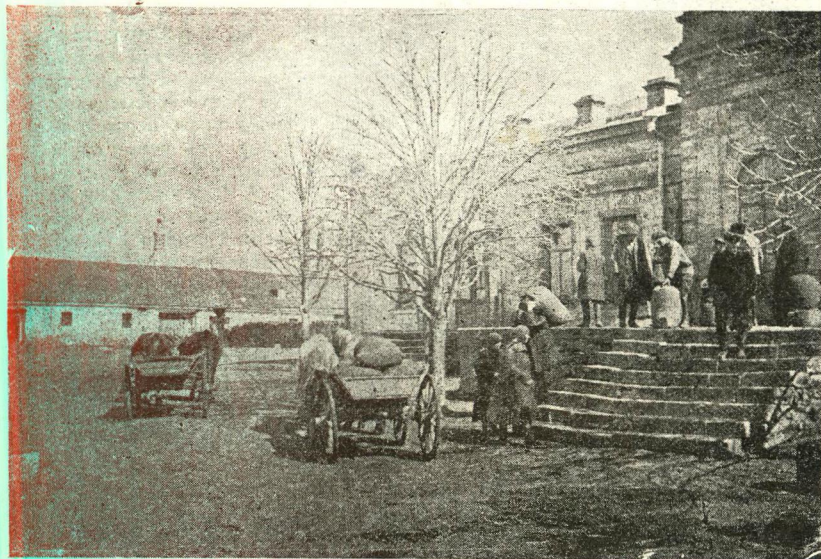
Агроном—завшколи, записуючи дядькове привище та кількість протруєного зерна, бурмоче:

— Уродить ще так, як посієте...

А потім, коли фургон покидає терасу, агроном каже учням:

— Я певний, що ця тітка, як тільки прийде додому, перш за все почне прати свої мішки. Ех!.. Ну, хто там на черзі?—Новий фургон під'їждить до тераси.

Н. Волосянич

Готовий засівний матеріал грузять на фургоны

Редактор Е. Касяненко

Видавництво „Вісти ВУЦВК'у“

Харьк. Произв.-Склад.-Сырьевое Кооперат. Т-во „ЧУЛОЧНИК“

Адрес: Красные ряды № 37-38. телефон № 46-43.

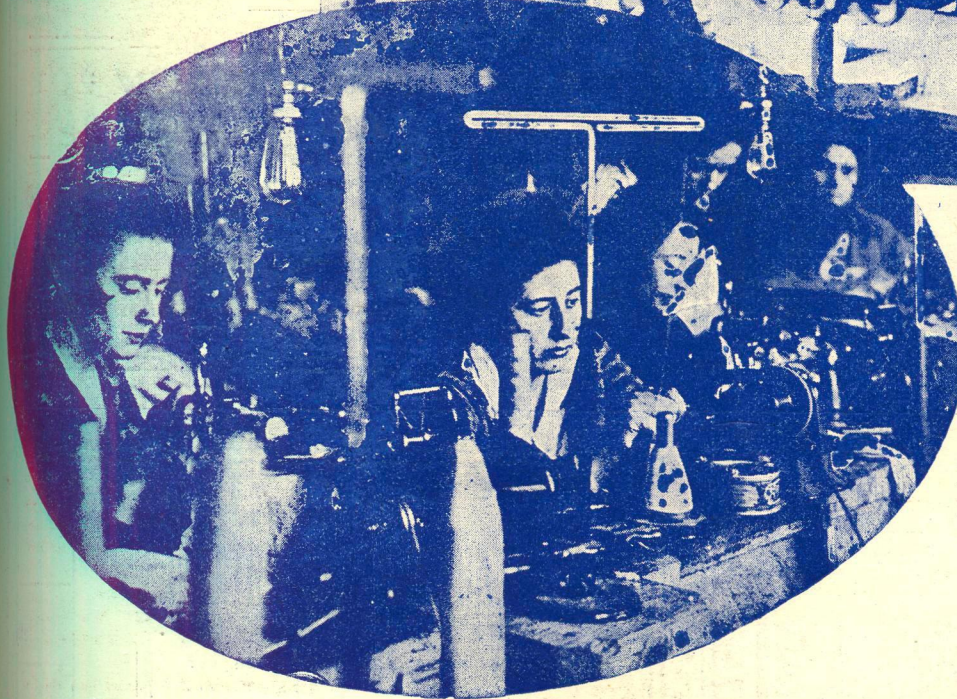
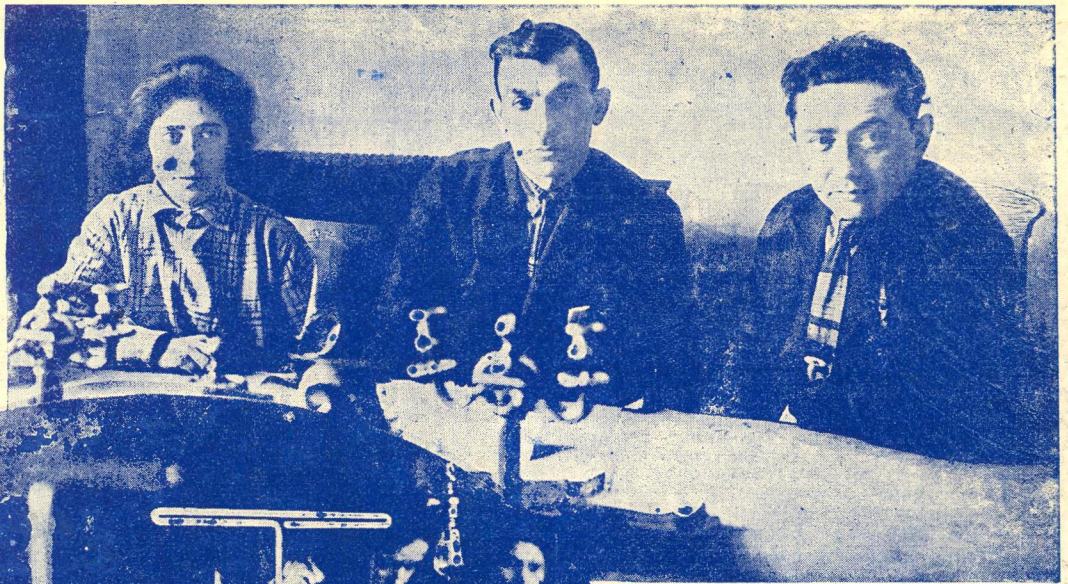
вырабатывает чулки, носки, трикотаж, и лег ткацкую фабрику
по выработке головных платков.

КООПЕРАТ. АРТІЛЬ „ЧУЛОЧНИК“

1925 року з легкої руки Вукопсілки в Харкові організувалась кооперативна артіль „Чулочник“ („панчішник“).

Як це буває з кожною новою організацією, особливо промисловою, перший рік відзначився великими труднощами. В артіль входило лише 90 кустарів-панчішників, грошей не вистачало то-що.

Але минув рік і кількість членів артілі збільшилась до

204 чоловік. Панчішна фабрика почала працювати безперебійно. Артіль приступила до виготовлення головних хусток, зарекомендувала свої вироби і виявила себе цілком працездатним і могутнім колективом.

В Червоних Дярах Харківського Комунального ринку у великому будинку № 37-38 міститься фабрика, склепи та правління артілі.

По цехах фабрики, де працює тепер понад 400 членів артілі, цокотять складні машини, гудуть вентилятори, йде напружена робота.

Проте інколи—виробничий гомін вкривають дзвірки пісні, розважаються над варстатами дівчата, а їх тут більшість.

З певністю можна сказати, що майже 90% громадян не знайомі з процесом виготовлення звичайної пари чоловічих або жіночих панчох.

Та й на що це знати—відповідь який небудь скептик про мене нехай навіть ростуть на дереві, аби лише були по крамниціях..

На ділі справа виготовлення панчох дуже цікава. Досить сказати, що кожну з них, поки вона стгне придатна до продажу, промацають десятки рук, оглянуть десятки очей.

Початок виготовлення панчох розпочинається в намотувальному цеху. Тут за допомогою невеличких кругових машинок панчохи в'яжуться.

Але це далеко не все.

Коли панчохи зв'язано, їх відправляють в „петльовочний“ цех, що в ньому спеціальні машини зшивають без шва носки, (щоб ноги не намулювало) і п'ятки. Далі панчохи перевіряються (чи нема дефектів), зшиваються подві і вони попадають до „формовочної“.

В формовочній панчохи натягуються на дерев'яні форми намочуються в воді і висушуються в великих пічках. Далі всі панчохи кладуться під гніт і лиш пробувши під ним протягом 4-х годин кожна пара панчох знову й остаточно оглядається бракувальним контролером і, коли немає жодних хиб займає своє місце серед вже готової до продажу продукції.

* * *

Тепер кооперативна артіль „Чулочник“ об'єднує біля 900 кустарів.

Вона виготовляє щомісяця 20 тис. дюжин панчох і 15-20 тис. штук головних хусток.

Між іншим треба зазначити, що панчохи виготовляються кустарями членами артілі в себе дома, при чому артіль об'єднує кустарів не лише в Харкові.

Наприклад в Мерефі та Водолазі артіль має по одній панчошній майстерні.

У Вовчанському—ткацьку, що виготовляє щомісяця 6—8 тис. хусток.

Зріст кількості членів артілі, збільшення прибутків, а також великий попит на вироби артілі в кращі показники її добробуту.

В 1926 році, як вже нагадувалось, артіль мала 204 членів, в 1927—835, тепер біля 900.

За 1926-27 рік артіль виробила панчох і хусток на 814 тис. крб., а за перше півріччя 1927-28 р. вже 1,020 тис. крб.

До цього ж треба додати, що за 26-27 рік артіль мала чистого прибутку 45,400 крб., а за перше півріччя поточного року 156 тис. крб.

Крім того ще артіль відіграла велику роль в справі кооперування та колективізації кустарів. Вона провадить серед них велику культосвітню роботу, а крім того сприяє зменшенню безробітних. Наприклад тепер на панчішній фабриці в Харкові вчиться 75 дівчат колишніх безробітних. Всі вони поступили на фабрику з Біржі праці, одержують певну платню і поступово набирають кваліфікації.

Найближчим часом артіль переходить до нової фабрики, що її устатковується в кол. газовому заводі.

Це дасть змогу поширити виробництво і збільшити кількість робітників на 100—150 чолов.

ИЗБАВИТЬСЯ

НАВСЕГДА

от мозолей, бородавок и пота

МОМЕНТАЛЬНО

от крыс, мышей, клопов,
тараканов и др. паразитов
может каждый только

„продуктами Л. Г Л И К А“

1. „Эксоль“ — уничтожает мозоли и бородавки с корнем и безвозвр. Р. 2. — к.
2. „Javol“ — рад. средство от пота . . Р. 1. 90 к.
3. „Клопин“ — уничтожает клопов в 15 минут Р. 1. 75 к.
4. „Клопин“ — тройной размер . . Р. 3. 50 к.
4. „Тараканон“ — истребляет тараканов в сутки Р. 2. — к.
4. „Тараканон“ — двойной размер . Р. 3. — к.
5. „Крысомор“ — радикально истребляет крыс и мышей . Р. 2. 50 к.
6. „Антипаразит“ — идеальн. средство от вшей и блох . . Р. 1. 50 к.
7. Краска для метки белья несмываемая Р. 3. — к.

Цены указаны с упаковкой и пересылкой.

Качество продуктов гарантировано. Заказы высылаются немедленно по получении их стоимости.

При чем, если заказ достигает суммы Руб. 5. — дается скидка в 15%.

И. Е. ТОЛЬЦ.

Адрес: Москва, Мясницкая, Кривоколенный переулок, 1.
Почтовый ящик № 980.

МАРКИ, БОНЫ,

МОНЕТЫ, МЕДАЛИ

ОТКРЫТКИ

КОЛЛЕКЦИЯМИ, СЕРИЯМИ И ЕДИНИЧН. ЭКЗЕМПЛ.

ПОКУПАЕТ и ПРОДАЕТ

ЮЖНОЕ ОБ'ЕД. ОТД. СОВ. ФИЛАТ. АССОЦИАЦИИ

ВСЕГДА ИМЕЕТСЯ

== БОЛЬШОЙ ВЫБОР ==

ЛУЧШИЙ ПОДАРОК ДЕТЯМ —

АЛЬБОМ ДЛЯ МАРК

ПОДПИСЫВАЙТЕСЬ НА ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ

— БЮЛЛЕТЕНЬ-ПРЕЙСКУРАНТ —

Южн. Об'ед. Отд. Совет. Филат. Ассоциации

ПОДПИСНАЯ ПЛАТА НА ГОД — 1 руб. 50 коп. С ПЕРЕСЫЛКОЙ
ПРОБНЫЙ № ВЫСЫЛАЕТСЯ ЗА 15 КОП.

НА ВСЕ ВОПРОСЫ — МАРКУ НА ОТВЕТ

Всю корреспонденцию адресовать: Харьков, почтовый ящик 234
:: АДРЕС МАГАЗИНА — ХАРЬКОВ, УЛ. СВЕРДЛОВА, № 18 ::

В = С = Е = М

ГОСУДАРСТВЕННЫМ
КООПЕРАТИВНЫМ И
ЧАСТН. ОРГАНИЗАЦ.

Запомните, что самые ЛУЧШИЕ
и ДЕШЕВЫЕ ЗЕРКАЛА

имеются на вновь открытой государ-
ственной зеркальной фабрике

„Красный зеркальщик“

при Харьковском Комборме

Адрес: Дмитриевская 19, телефон 46-51

1-я В ХАРЬКОВЕ СПЕЦИАЛЬНАЯ
ЛАБОРАТОРИЯ

„ДИЕТИЧЕСКОЕ ПИТАНИЕ“

Натуральные, лечебные, очи-
щенные и профильтрованные

ПИВНЫЕ ДРОЖЖИ

ЕЖЕДНЕВНО СВЕЖИЕ

(жидкие и в таблетках)

Вернейшее средство от малокровия,
фурункулеза, чирей, прыщей, нарывов,
худосочия, неврастении, кишечных и др.
заболеваний. Признано лучшими про-
фессорами Ленинградск. клиник и больниц.

— Отпускаются —

по рецептам и без рецепта врача.
Харьков, ул. Свердлова, (б. Екатерино-
славская) № 19. Иногородним высыл.
в таблетках не менее 12 трубок при
зататке в 2 рубля.

ЖЕЛАЕТЕ СОХРАНИТЬ ЦЕННОСТЬ ВАШЕГО ИНСТРУМЕНТА —

Производственная ЧАСТЬ ГОСМУЗПРОФШКОЛЫ

Харьков, ул. К. Либкнехта, (бывш. Сумская) 34.

ПИАНИНО, РОЯЛЕЙ. Настройка 4 руб., ремонт из
лучших материалов, поли-
ровка, покупка, продажа, комиссия, консультация, пору-
чения иногородних, выезд в провинцию. РАССРОЧКА.

Ремонт балалаек, доир, мандолин, гитар. Клубам, школам, детдомам,
воинским частям — скидка. Поступили в прод. рояли и пиан. лучш. фирм.

СВОЕВРЕМЕННО РЕМОНТИРУЙТЕ В НАШЕЙ МАСТЕРСКОЙ.

СПЕЦИАЛИСТ ОРТОПЕДИЧЕСКОЙ ОБУВИ

Я. Л. КОНДРАТЬЕВ

ХАРЬКОВ, УЛИЦА СВЕРДЛОВА № 17.

ПРИЕМ ЗАКАЗОВ ОБУВИ НА БОЛЬНЫЕ И УРОД-
ЛИВЫЕ НОГИ. ЗДЕСЬ ЖЕ ПРИНИМАЮТСЯ
== ЗАКАЗЫ НА ИЗЯЩНУЮ ОБУВЬ ==